NARADA OBYWATELSKA O BEZPIECZNYM INTERNECIE

Skrótowy scenariusz narady

Element narady	Orientacyjny czas trwania	Cel, czyli czemu służy dany element narady
Otwarcie	15 minut	• zapoznanie z kontekstem, formułą, tematem i celem narady • zapoznanie z planem narady • ustalenie zasad obowiązujących podczas narady
Rozgrzewka	15 minut	• osadzenie w temacie narady • przełamanie lodów, przygotowanie do pracy w grupach

Wprowadzenie do tematu	20 minut	• głębsze zapoznanie z tematem narady
		• wyrównanie wiedzy o temacie narady, w tym przedstawienie:
		  ○ wybranych zagrożeń związanych z platformami internetowymi i sztuczną inteligencją
		  ○ podmiotów zajmujących się tymi zagrożeniami
		  ○ stanu prac legislacyjnych

Zagrożenia	35 minut	• stworzenie mapy zagrożeń • stworzenie rankingu zagrożeń (= największych wyzwań, wymagających najpilniejszego działania)
Przerwa	15 minut	• regeneracja :)
Rozwiązania	40 minut	• zebranie propozycji rozwiązań dla najważniejszych zagrożeń
Podsumowanie	10 minut	• zebranie wniosków z narady • poinformowanie o tym, co po naradzie
Łączny czas trwania	**2,5 godziny**	

Iceland Liechtenstein Norway Civil Society Fund
SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
fundacja stocznia
Ministerstwo Cyfryzacji

Scenariusz narady

Element narady	Orientacyjny czas trwania	Opis przebiegu narady M – moderator(ka) narady, G – gospodarz spotkania	Wskazówki

Otwarcie	**15 minut**	**Wstęp do narady (M)**
		
		Przedstaw się i przywitaj wszystkie osoby przybyłe na naradę.
		Opisz swoją rolę jako osoby moderującej spotkanie.
		
		Przedstaw gospodarza spotkania i oddaj mu głos, by otworzył naradę.
		
		Poproś osoby uczestniczące o napisanie swoich imion na taśmie malarskiej, a jeśli jest ich poniżej 10 – o przedstawienie się z imienia na forum.
		
		Kontekst, formuła, temat i cele narady (G)
		
		Korzystając z **prezentacji (slajdy 2–6)**, zaprezentuj koncepcję całego procesu – Ogólnopolskiej narady obywatelskiej o bezpiecznym internecie. Powiedz, kto za nim stoi. Podkreśl wagę narad lokalnych w tym procesie. Poinformuj, że ich wynik zostanie wykorzystany podczas ogólnopolskiego panelu obywatelskiego.
		
		Podkreśl, czym narada jest (przestrzenią do rozmowy dla „zwykłych ludzi", czyli ekspertów od życia), a czym nie (wykładem, spotkaniem dla ekspertów).
		
		Pokazując **slajd 7**, opisz cele narady:
		
		• wyrównanie wiedzy o temacie narady,
		• wspólna diagnoza zagrożeń,
		• wypracowanie rozwiązań.
		
		Korzystając z **prezentacji (slajdy 8–11)**, przedstaw temat narady (**Jak państwo polskie powinno nas chronić przed zagrożeniami związanymi z platformami internetowymi i sztuczną inteligencją?**). Dopowiedz, posiłkując się uproszczonymi definicjami z prezentacji, jak rozumieć hasła „platformy internetowe" (platformy internetowe to nie tylko media społecznościowe) i „sztuczna inteligencja".
			Przed naradą:
			
			• upewnij się, że prezentacja działa
			• spisz na flipczarcie zasady narady
			• wydrukuj materiały pomocnicze do wszystkich zadań podczas narady (3 persony, mapę zagrożeń i ranking zagrożeń – w formacie A3, słowniczek i matrycę rozwiązań – dwustronnie w A4); słowniczka, person, mapy i rankingu potrzeba po 1 sztuce na stolik, a matrycy – po co najmniej kilka sztuk na stolik
			• rozłóż na stolikach:
			  ○ materiały papiernicze potrzebne do wszystkich zadań podczas narady (karteczki, flamastry/długopisy, puste kartki itp.)
			  ○ kod QR odsyłający do aplikacji „Waga słowa" (w liczbie odpowiadającej planowanej liczbie stolików)

Element narady	Orientacyjny czas trwania	Opis przebiegu narady M – moderator(ka) narady, G – gospodarz spotkania	Wskazówki
		Kwestie techniczne (M) Pokazując **slajd 12**, omów pokrótce kwestie techniczne: • przestrzeń (gdzie rozmawiamy, gdzie jest catering, toalety itp.), • zdjęcia i/lub nagranie wideo (przypomnij, że można się nie zgodzić na wykorzystanie wizerunku), • nagranie dyskusji stolikowych na dyktafon lub za pomocą aplikacji „Waga słowa” (tylko na potrzeby podsumowania narady), • **lista obecności** (dla osób, które chcą mejlem otrzymać podsumowanie narady, i wyrazić zgodę na wykorzystanie wizerunku). Wyświetlając **slajd 13**, przedstaw plan narady. Krótko omów każdą z jego części. Zaznacz, kiedy będzie przerwa. **Zasady narady (M)** Zaprezentuj spisane na flipczarcie zasady narady: • mówimy na temat, • słuchamy się wzajemnie, • dajemy innym przestrzeń do mówienia, • odnosimy się do siebie z szacunkiem, • mówimy w swoim imieniu (o swoich doświadczeniach, ze swojej perspektywy), • nie przerywamy innym, • nie musimy się ze sobą zgadzać, • nie oceniamy, • telefony, jeśli musimy, odbieramy na zewnątrz sali. Dopytaj, czy listę zasad trzeba jeszcze o coś uzupełnić. Ważne, by dodatkowe zasady zostały zaakceptowane przez wszystkich. Zaakceptowane zasady dopisz do listy.	

Element narady	Orientacyjny czas trwania	Opis przebiegu narady M – moderator(ka) narady, G – gospodarz spotkania	Wskazówki
		Na koniec życz zebranym owocnych rozmów i zaznacz, że będziesz się im przysłuchiwać (bez aktywnego zabierania głosu) i podsumowywać to, co padnie podczas dyskusji.	
Rozgrzewka	**15 minut**	**Zadanie I* (5 minut) (M)** Zadaj na forum dwa pytania (wyświetlając **slajdy 15–16**): • kto na co dzień korzysta z platform internetowych? • kto na co dzień korzysta ze sztucznej inteligencji? i po każdym pytaniu poproś o odpowiedzi poprzez podniesienie ręki. Zależnie od udzielonych odpowiedzi, skomentuj rozgrzewkę innymi słowami: • jeśli większość odpowiedzi była twierdząca – możesz np. zauważyć, że większość z obecnych dobrze zna temat, o którym będziecie rozmawiać, • jeśli znaczna część odpowiedzi była negatywna – dopytaj, czy odpowiadające tak osoby nie miały jednak do czynienia np. z mniej oczywistymi zastosowaniami AI (algorytmy rekomendacyjne w mediach społecznościowych, automatycznie prezentowane skróty AI w wyszukiwarkach internetowych, tłumaczenia, chatboty w sklepach online itp.). Podsumuj, że choć częściowo te technologie są dla nas „przezroczyste", to są obecne w naszym życiu i bardzo realnie na nie wpływają. **Zadanie II** (10 minut) (M)** Praca w grupach (5 minut) Wyświetl **slajd 17** i poproś osoby uczestniczące, by w parach/trójkach (w obrębie stolików, przy których siedzą) porozmawiały o tym, jak na co dzień korzystają z platform internetowych i AI.	*__Zadanie I__ – pytania można też zadać inaczej („jak często korzystasz z platform internetowych/sztucznej inteligencji?") i poprosić osoby uczestniczące o ustawienie się w linii między dwoma punktami na skali – „codziennie" i „nigdy". Taka rozgrzewka potrafi przełamać lody i rozluźnić atmosferę, ale zabiera więcej czasu i nie zawsze jest możliwa (np. ze względu na wielkość/układ przestrzeni). **__Zadanie II__ – jeśli chcesz skrócić czas trwania narady lub mieć więcej czasu na rozmowę o zagrożeniach i rozwiązaniach, to możesz to zadanie albo w całości pominąć, albo skrócić poprzez pominięcie podsumowywania pracy w grupach na forum.

Element narady	Orientacyjny czas trwania	Opis przebiegu narady M – moderator(ka) narady, G – gospodarz spotkania	Wskazówki
		Poproś, by zapisały na karteczkach po maks. 3 różne cele ich wykorzystania (czyli maks. 6 na parę/trójkę – 3 karteczki o platformach i 3 o AI). To może być np. robienie zakupów, oglądanie filmów, czytanie wiadomości (newsów), szukanie informacji, pomoc w nauce itd. Wnioski na forum (5 minut) Po upływie czasu poproś o hasłowe (!) przedstawienie spisanych celów na forum. Zaznacz tylko, żeby podawać po 1 celu i żeby kolejne osoby nie powtarzały już wcześniej wymienionych. Możesz w ten sposób zebrać po kilka różnych celów wykorzystania platform i AI i zapisać je na flipczarcie.	
Wprowadzenie do tematu	**20 minut**	**Wprowadzenie do tematu (20 minut) (M)** Korzystając z **prezentacji (slajdy 18–27)**, przypomnij temat narady i przedstaw 3 podtematy (obszary), o których będziemy rozmawiać („zdrowie”, „praca/portfel” i „prawa”). Pokaż przykładowe zagrożenia w tych obszarach i aspekty życia nimi objęte. Przedstaw różne grupy podmiotów zajmujących się tymi zagrożeniami i ich pola działania oraz stan prac legislacyjnych (przepisy wdrożone i projektowane).	
Zagrożenia	**35 minut**	Zaproś osoby uczestniczące do dalszej rozmowy o zagrożeniach związanych z platformami i AI. Zaznacz, że chodzi o zagrożenia, za które odpowiedzialność ponoszą projektanci platform i AI oraz osoby podejmujące szkodliwe działania na tych platformach lub z pomocą AI. **Mapa zagrożeń (25 minut) (M)** Rozdaj każdej z grup przy stolikach **słowniczek**, po 3 wydrukowane **persony** (czyli fikcyjne profile różnych typów użytkowników internetu) i **mapę zagrożeń**.	*__Głosowanie kropkowe__ – każda osoba ma do dyspozycji kilka kropek (w formie naklejek albo stawianych flamastrem/długopisem), które może postawić przy wybranych przez siebie zagrożeniach. Po zagłosowaniu przez wszystkie osoby przy stoliku, kropki są zliczane – wygrywają te zagrożenia, które zdobyły najwięcej głosów.

Element narady	Orientacyjny czas trwania	Opis przebiegu narady M – moderator(ka) narady, G – gospodarz spotkania	Wskazówki
		<u>Praca w grupach (20 minut)</u> Pokazując **slajd 29**, poproś, by najpierw zapoznały się z opisem 3 person (w podgrupach) i słowniczkiem (jeśli jakieś pojęcie jest niejasne), a następnie wspólnie odpowiedziały na poniższe pytania: • z którymi z wymienionych zagrożeń już się spotkaliście? • które zagrożenia są dla Was nowe? W drugim kroku poproś, by zapoznały się z mapą zagrożeń (są już na niej zagrożenia z opisów person), a następnie dopisały na niej inne znane sobie zagrożenia ze strony platform i/lub AI. Zaznacz, że to nie muszą być zagrożenia znane z pierwszej ręki. Poproś, by dopisywać je hasłowo we właściwych miejscach. Poproś, by w trakcie rozmowy każda osoba przy stoliku miała szansę się wypowiedzieć, a także żeby przed rozpoczęciem rozmowy włączono aplikację „Waga słowa” oraz wybrano osobę do notowania zagrożeń na mapie. <u>Wnioski na forum (5 minut)</u> Po upływie czasu poproś te osoby o szybkie zreferowanie na forum dopisanych zagrożeń. Zapisuj je hasłowo na flipczarcie (odwzorowując układ mapy). Dla zaoszczędzenia czasu niech każda z grup referuje tylko część mapy (np. tylko zagrożenia dotyczące platform albo obszaru „zdrowie”). **Ranking zagrożeń (10 minut) M** Rozdaj każdej z grup przy stolikach po 1 **rankingu zagrożeń**. Pokazując **slajd 31**, poproś, by każda z grup przy stolikach, bazując na liście zapisanej na flipczarcie, ułożyła swój ranking zagrożeń, wybierając maks. 6 najważniejszych i dodając przy nich krótkie uzasadnienia. W rankingu niech znajdą się zagrożenia stanowiące ich zdaniem największe wyzwanie i wymagające najpilniejszego działania ze strony państwa polskiego.	

Element narady	Orientacyjny czas trwania	Opis przebiegu narady M – moderator(ka) narady, G – gospodarz spotkania	Wskazówki
		To nimi grupy będą się zajmować po przerwie. Do wyboru zagrożeń grupy mogą użyć np. głosowania kropkowego* albo zdecydować poprzez aklamację. Przypomnij, by przy każdym stoliku przed rozpoczęciem rozmowy włączono aplikację „Waga słowa" oraz wybrano osobę do notowania rankingu. Po zakończonej pracy zaproś wszystkich na przerwę.	
Przerwa kawowa	**15 minut**		
Rozwiązania	**40 minut**	Zaproś wszystkich z powrotem do stolików (do tych samych grup, co przed przerwą). Zapowiedz, że w tej części narady spróbujecie poszukać rozwiązań dla wybranych wcześniej zagrożeń. **Rozwiązania (M)** Każdej z grup przy stolikach rozdaj **matrycę rozwiązań** i skomentuj jej strukturę, pokazując **slajd 33** z przykładowymi propozycjami rozwiązań. Praca w grupach (30 minut) Poproś, by każda z grup: • zaczęła od indywidualnego namysłu nad możliwymi rozwiązaniami dla wybranych wcześniej zagrożeń (kilka minut w ciszy), • porozmawiała na forum grupy o możliwych rozwiązaniach i hasłowo spisała je na matrycy rozwiązań. Poproś, jak poprzednio, by w trakcie rozmowy każda osoba przy stoliku miała szansę się wypowiedzieć. Przypomnij o włączeniu aplikacji „Waga słowa" oraz wybraniu osoby do notowania i sprawozdania wniosków na forum.	

Element narady	Orientacyjny czas trwania	Opis przebiegu narady M – moderator(ka) narady, G – gospodarz spotkania	Wskazówki
		<u>Wnioski na forum (10 minut)</u> Po zakończonej pracy poproś notujące osoby o krótkie zreferowanie na forum spisanych propozycji rozwiązań. Jeśli czasu jest za mało, żeby przejść przez wszystkie propozycje, poproś o referowanie kolejno przez wszystkie grupy po jednej propozycji aż do wyczerpania czasu. Zapisuj je na flipczarcie. Zapewnij osoby uczestniczące, że niezreferowane propozycje rozwiązań również znajdą się w podsumowaniu narady.	
Podsumowanie	**10 minut**	**Podziękowanie (M)** Podsumuj, co udało się wypracować w ciągu narady, i podziękuj osobom uczestniczącym za każdy głos. **Dalsze kroki (G)** Zapowiedz, że pisemnie podsumujesz naradę (co najmniej w formie podsumowania dla organizatorów procesu, ale zachęcamy także do krótkiego podsumowania na stronie internetowej i/lub mediach społecznościowych gospodarza narady). Korzystając z **prezentacji (slajdy 34–36)**, przypomnij, jakie są zaplanowane dalsze kroki procesu, jak można się w nie zaangażować i gdzie szukać o nich informacji. **Zamknięcie narady (G)** Zamknij oficjalną część narady i – jeśli jest taka możliwość – zaproś do rozmów w kuluarach. **Zrób zdjęcia flipchartów z podsumowaniem wniosków z pracy w grupach oraz rankingów zagrożeń i matryc rozwiązań (będą potrzebne do stworzenia podsumowania narady).**	**Przed naradą:** • ustal, gdzie umieścisz podsumowanie narady (np. strona internetowa gospodarza narady i/lub jego media społecznościowe)